

Amorál

Kerék-Bárczy Szabolcs a magyar politika erkölcsi zülléséről

Martonyi Jánosnak akár lemondással is jeleznie kellene, hogy nem ért egyet a Magyarország nemzetközi elszigetelődéséhez vezető ámokfutással, az eszement térségi politikával, a baltás gyilkos kiadatásával. Csak így szerezhethé vissza azt a tekintélyt, erkölcsi hitelt, amely műveltsége, tudása, tapasztalatai alapján járna neki a konzervatív oldalon, s amelyhez csak a morális függetlenség hiányzik. Ezt fejtegette a múlt héten Kerék-Bárczy Szabolcs a Népszabadság hasábjain. A szerzővel BARÁT JÓZSEF beszélgetett a magyar közélet erkölceiről.

- ▶ **Reagált-e Martonyi János?**
– Nem.
- ▶ **Reagált-e más az úgynevezett konzervatív oldalról?**
– Többen is felhívtak. Köztük olyan emberek is egyetértettek velem, akiket a Fidesz tanácsadói közé szokás sorolni.
- ▶ **Ez azért nagyon fontos, mert valójában arról van szó, hogy a magyar kormány szereplővé vált a baltás gyilkos megdicsőülésében. A kérdés az, hogy képesek vagyunk-e párbeszédet folytatni a magyar politika morális állapotáról.**
– Sajnos nem. Ehhez még mindig túl erős a szekértábor-mentalitás. Az igazi párbeszédet még mindig lehetetlenné teszi a mély árok, amely elválasztja egymástól a kormányoldalt és a demokrata ellenzék köreit. Sőt, még az utóbbiak között is nagyon erős a megosztottság. Mondok egy példát: a pártfinanszírozás kapcsán felvetődött, hogy csak a

magánszektor pénzelje a kampányokat. Jó néhányan azt az álláspontot képviseltük, hogy ez a jelenlegi, velejéig korrupt rendszer bebetonozását jelentené.

▶ **Hiszen nem kérdés, hogy például a magángépként működő Közgép kinek és mire adna milliárdokat.**

– Persze. Ennek az lenne a következménye, hogy mindenki besározódik, aki részt vesz a választásokon. Sokan azonban a demokraták közül is úgy gondolják: annak érdekében, hogy az Orbán-kormányt leváltssuk, akár lopni, csalni, hazudni is szabad, mert ez a kormány súlyosan veszélyezteti az országot. Pedig egy mély morális, társadalmi és gazdasági válságban élő országban nem elég azt elmondani, hogy mit nem akarunk. Valami sokkal jobbat kell akarni.

▶ **A magyar választónak az volt az alapélménye egy korábbi kormányról, hogy annak politikusai hazudznak, lopnak. Ezért elsőprő több-**

ség szavazott arra a politikusra, aki kijelentette: ő még sohasem hazudott, erkölcsös, jó kormányzást ígért. Most azt látjuk: a hazugság sokkal nagyobb, mint volt, elég csak az utóbbi napok hamisított IMF-dokumentumára emlékeztetni. A lopást pedig odáig fejlesztették, hogy az egész közbeszerzési gépezet ontja a pénzt a kollégiumi társak és klientúrájuk zsebébe, lenyúlják még a rokkantak és munkanélküliek fillérjeit is.

– Ez szerintem is reális diagnózis. És mindez nemcsak azért baj, mert az elvont európai értékeket sérti. Azért is, mert a kár lefordítható euróra, dollárra, az életszínvonal romlására. Ezért nem jönnek a befektetők, ezért nincs hitel, egész falvakban ezért nincs munka. Az amúgy is kínos helyzetet tovább súlyosbítja, hogy a lopás és a hazugság gyakorlatát a kormányzat morális magaslatoik retorikájával próbálja elfedni. Egy valamirevaló diktatúrában, féldiktatúrában vagy oligarchikus rendszerben – vegyük például Azerbajdzsánt – nemigen hallani a kormánytól erkölcsi prédikációkat a tiszta kéz fontosságáról, Szaúd-Arábiában legalább nem papolnak jogegyenlőségről. Ez a szemforgatás mindennél gyorsabban ássa alá az emberek bizalmát, a demokráciába és a jogállamba vetett hitét. Ugyanis azzal a magatartással fogják azonosítani a kereszténydemokráciát vagy a konzervativizmust, amit a magukat kereszténydemokratának vagy konzervatívnek hazudó emberek tesznek, akik valójában lejáratták a legszentebb értékeket.

▶ **Közben Semjén Zsolt pártelnök, teológus, miniszterelnök-helyettes, akitől a valláserkölcsei megfontolások védelmét várhatnánk, szinte csak akkor hallat magáról, amikor kipusztulóban lévő énekesmadárfajok gyilkolásának engedélyezéséért lobbizik.**

– Könnyen juthat persze valaki arra a következtetésre, hogy a magyar polgárok szavazták maguk fölé azokat az embereket, akikről itt beszélünk. Én nem kennék mindent a választókra: az első lépés, hogy legyenek bátor véleményformálók: újságírók, közpolitikai szakértők és persze politikusok, akik küzdenek az öncenzúra és a megalkuvás ellen. Akik akkor is kiállnak saját példájukkal és alternatívákkal a választók elé, amikor nem nekik áll a zászló.

▶ **Tehát nem vallja Brechtel, hogy minden népnek olyan kormánya**

van, amelyet megérdemel. De azért valljuk be: a magyar választóhaszonleséssel elegyes hagyományos közönye is kellett ahhoz, hogy ide jussunk.

– Meg kellett az a történelmi tapasztalat, hogy nálunk nem keltett említésre méltó ellenállást, amikor embereket vittek haláltáborokba, nem alakultak partizánosztagok, mint Lengyelországban. Hogy nálunk nyolcszázézerre duzzadt a kádári állampárt, „hisz nem megalkuvásból vagyok ott, hanem azért, mert úgy belülről tudok hatni a rendszerre”. Én mégis azt mondom, hogy igazán a véleményformálók bátorságára, példamutatására, integritására lenne a legnagyobb szükségünk ma; mindarra, amit én például mélyszélesen hiányolok Martonyi Jánosból.

► **Azért nem lehet egyéni hősiességekkel felülírni a rendszerszintű bajokat. Tudjuk, hogy a hatalom korrumpál, és az abszolút hatalom abszolút korrumpál. Márpedig**

a fülkeforradalmi kormány gondoskodott arról, hogy semmi se korlátozhassa a hatalmát. A parlament nem ellenőrzi, hanem kiszolgálja a kormányt, amely még a törvényeket sem tartja be: ha kedve szottyan rá, újakat ír, saját javára.

– Amikor politikai erkölcsről beszélünk, fontosnak tartom hozzátenni, hogy én nem ismerek kétfajta erkölcsöt. Nincs olyan, hogy van egy magánerkölcsöm, és van egy másik mint tanárnak, újságírónak vagy politikusnak. A különböző szakmák kihívásai persze különféle erkölcsi dilemmák elé állítják az embereket, de erkölcs csak egy van, ahhoz kell tartania magát mindenkinek.

**Erkölc
csak egy van,
ahhoz kell tartania
magát mindenkinek.**

► **Nem maszlag ez? Ön pártelnökségi tag volt egy olyan struktúrában, ahol mindenki tudta, hogy a pártfinanszírozás egész rendszere csalásra, hazugságra épül. Mégsem állt fel.**

– Igenis leírtam, hogy korrupt és hazug ez a rendszer.

► **Leírta, de részt vett benne, mert úgy gondolta, hogy politikusként nincs más választása.**

– A nyilvánosság elé álltam ki azzal, hogy tarthatatlan az ajánlószelevények gyűjtésének rendszere, nevetséges, hogy minden párt mindig 385 millió 900 ezer forintba hozta ki a kampánycöltségeit, bármekkora volt is az infláció. De nem is próbálok amellett érvelni, hogy bárkitől elvárható volna, hogy mindig, minden helyzetben a végsőkig következetes legyen és soha, semmiért se legyen szégyenkezni valója. Csak azt mondtam, hogy nincs kétféle morál. Nincs olyan, hogy valaki magánemberként erkölcsös, politikusként viszont amorális. Ebből szerintem az következik, hogy álljunk oda a választók elé, és mondjuk el: vagy elfogadjátok, hogy hazudnom kell nektek, mert színvonalas kampányt – éppen a ti érdeketekben, a demokrácia érdekében – nem lehet kihozni 385 millió forintból, vagy megemeljük az összeget. És cserébe a büntető törvénykönyvbe olyan paragrafusokat írunk, amelyek a politikai

korruptiót szigorúan üldözik. Szerintem ezt kellene tenni. Mert nem

lehet az a cél, hogy a mostanit egy szoftabb, mondjuk kevésbé tolvaj, de azért kicsit még mindig tolvaj rezsim váltsa le, amely saját oligarchiája zsebet tömi, vagy éppen a régiét, csak szemérmesebben. Elég volt. Én azt szeretném, ha a gyerekeim egy nem hazug, nem korrupt, nem oligarchikus rendszerben élhetnének. Lehet, hogy egy ilyen projekt megvalósítása évtizedekbe telik. De ahhoz is most kell megtennünk az első lépéseket. Nem térhetünk vissza olyan viszonyok közé, amelyekre egész generációk élete ment rá, akik azt mondogatták: kérem, hát a Rákosi azért mégiscsak jobb, mint Szálasi. Vagy Kádár csak jobb, mint Rákosi. Ugye, végre már nem ilyesmit akarunk!?